

Examen VWO

2008

tijdvak 2
woensdag 18 juni
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

Bij dit examen hoort een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 32 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 67 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

CITY PROFS

AMSTERDAM

Op zoek naar een financiële uitdaging?

Kom dan bij City Profs werken. Wij bieden je de mogelijkheid het beste uit jezelf te halen. City Profs is gevestigd in Amsterdam en is een vooruitstrevende detacheringsorganisatie, gericht op ambitieuze Financiële Professionals (HBO/MBO+). Door de vele verzoeken van onze opdrachtgevers zijn wij op zoek naar:

Financieel Medewerkers - Administrateurs - Assistent Controllers

Wij bieden HBO'ers en MBO'ers

- Uitstekende arbeidsvoorwaarden
- Leaseauto, bonus, etc.
- Uitdagende opdrachten
- Opleidingen & Trainingen
- Werken bij toonaangevende bedrijven

Ben je geïnteresseerd en op zoek naar een nieuwe uitdaging?

Mail of stuur je sollicitatie & CV naar sollicitatie@cityprofs.nl

Of kijk voor meer informatie op www.cityprofs.nl

Joop Geesinkweg 999 | 1096 AZ AMSTERDAM | 020 561 60 52 | INFO@CITYPROFS.NL

bron: Metro 28 februari 2007

City Profs te Amsterdam is een onderneming die financiële medewerkers, administrateurs en assistent controllers in vaste dienstbetrekking neemt en deze vervolgens detacheert (= 'uitleent') aan ondernemingen, die daaraan behoefte hebben.

- 1p 1 Is de advertentie van City Profs een voorbeeld van persoonlijke communicatie of van massacommunicatie? Licht het antwoord toe.

Jan Willemsen solliciteert naar een van bovengenoemde functies en wordt aangenomen bij City Profs.

Vervolgens wordt Jan gedetacheerd bij Smit v.o.f., een groothandel in bloembollen, die een administrateur nodig heeft.

Smit betaalt City Profs een bedrag per gewerkt uur dat hoger is dan het uurloon van iemand die bij haar in dienst is voor dezelfde werkzaamheden.

- 2p **2** Geef twee redenen waarom Smit, ondanks de hogere loonkosten, toch gebruik maakt van de diensten van City Profs.
- 2p **3** Behoren de loonkosten van Jan voor City Profs tot de variabele kosten of tot de constante kosten? Motiveer het antwoord.

Opgave 2

Bij deze opgave horen drie informatiebronnen, de informatiebronnen 1 tot en met 3. In informatiebron 1 staan gegevens over de Peugeot 307. In informatiebron 2 staat informatie over het parkeervergunningenbeleid. In informatiebron 3 staat informatie over Green Wheels.

In deze opgave blijven de btw en belastingen over de winst buiten beschouwing.

Reclamebureau AdVerTi bv is opgericht in het voorjaar van 2007. Het bedrijf staat ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel en heeft als vestigingsplaats (het centrum van) Utrecht. Hoewel het contact met de klanten via elektronische weg kan plaatsvinden, blijkt het persoonlijke contact tussen AdVerTi en de klant doorslaggevend bij het verwerven van opdrachten. Dit betekent dat de drie art directors regelmatig hun klanten moeten bezoeken met elk een eigen auto.

AdVerTi wil de volgende twee vervoersalternatieven voor deze art directors onderzoeken:

- a Aanschaf van 3 personenauto's.
- b Gebruik maken van het zogenaamde 'autohuren'. Zie voor nadere informatie over het autohuren informatiebron 3.

AdVerTi zal kiezen voor het goedkoopste alternatief.

Bij de eventuele aanschaf van de personenauto heeft AdVerTi gekozen voor de Peugeot 307.

- 2p **4** Bereken de totale maandelijkse afschrijvingskosten (met behulp van informatiebron 1) voor de auto's als AdVerTi afschrijft met een vast percentage van de aanschafwaarde.

Indien AdVerTi de auto's aanschaf, heeft zij ook te maken met parkeerkosten in het centrum van Utrecht.

Het parkeerbeleid in de gemeente Utrecht is onder andere vastgelegd in het uitgiftebeleid parkeervergunningen, waarvan in informatiebron 2 enkele passages zijn opgenomen.

AdVerTi huurt in het centrum van Utrecht, het zogenaamde gebied 1, een pand van in totaal 210 m². Het aantal personeelsleden bedraagt, omgerekend in fulltime banen, 6.

AdVerTi beschikt bij het gehuurde pand niet over een eigen parkeerplaats, maar heeft voldoende aangetoond dat voor een verantwoorde bedrijfsvoering parkeervergunningen noodzakelijk zijn.

Indien AdVerTi volgens het gemeentelijke vergunningenbeleid niet in aanmerking komt voor voldoende parkeervergunningen op straat, huurt zij in de dichtbij gelegen parkeergarage Wolvenplein aanvullende parkeerplaatsen.

- 3p **5** Bereken voor 2008 de maandelijkse parkeerkosten voor AdVerTi.

3p **6** Bereken de totale maandelijkse constante kosten bij het vervoersalternatief a. In plaats van het zelf aanschaffen van auto's kan AdVerTi ook gebruikmaken van het autohuren (alternatief b). In Utrecht heeft het bedrijf Green Wheels verspreid over de stad diverse Peugeots 307 klaarstaan die, na reservering, gebruikt kunnen worden. Aangezien Green Wheels een standplaats dichtbij AdVerTi heeft, lijkt dit voor AdVerTi een aantrekkelijk alternatief.

1p **7** Waarom zou het uit commercieel oogpunt voor AdVerTi aantrekkelijker zijn om met eigen auto's te rijden dan gebruik te maken van de auto's van Green Wheels?

AdVerTi beoordeelt de twee abonnementsvormen bij Green Wheels: het 'personal' en het 'bel & rij' abonnement.

AdVerTi gaat bij de keuze tussen beide abonnementsvormen uit van onderstaande aanvullende gegevens:

- Een art director maakt uitsluitend tijdens de piekuren gebruik van een auto.
- Er bestaat een vast verband tussen het aantal kilometers dat een art director moet reizen en het aantal piekuren dat hij over een auto moet kunnen beschikken. Per klant moet een art director gemiddeld 100 kilometer rijden en voor reistijd en overleg 2,5 piekuren over een auto kunnen beschikken.
- De prijs van een liter benzine bedraagt gemiddeld € 1,52.

1p **8** Geef een bedrijfseconomische verklaring voor het hanteren van een piek- en dalurentarief, zoals Green Wheels doet.

2p **9** Leg uit dat autohuren vergeleken met aanschaf van auto's met name voordelig is voor die bedrijven, die relatief weinig kilometers rijden. Gebruik in het antwoord de begrippen variabele en constante kosten.

4p **10** Bereken vanaf hoeveel klanten per maand het 'bel & rij' abonnement voor AdVerTi goedkoper is dan het 'personal' abonnement.

Verder is bekend dat een art director gemiddeld 30 klanten per maand bezoekt.

2p **11** Voor welk vervoersalternatief (aanschaf of autohuren) zal AdVerTi kiezen? Motiveer het antwoord.

Opgave 3

Bij de beoordeling van bedrijven spelen kengetallen een belangrijke rol. Uit onderstaande tabel 1 blijkt de grootte (op basis van het balanstotaal) van het betrokken bedrijf van invloed te zijn op de uitkomst van de diverse kengetallen. Uit onderstaande tabel 2 blijkt de bedrijfstak in het midden- en kleinbedrijf (MKB) waarin het betrokken bedrijf actief is, van invloed te zijn op de uitkomst van de diverse kengetallen.

Tabel 1 Financieringskengetallen van het bedrijfsleven 2006

Grootte (op basis van balanstotaal)	Current ratio = $\left\{ \frac{\text{Vlottende activa}}{\text{Vlottende passiva}} \right\} \times 100\%$	Solvabiliteit = $\left\{ \frac{\text{eigen vermogen}}{\text{totaal vermogen}} \right\} \times 100\%$
kleinbedrijf	165	26
middenbedrijf	156	23
grootbedrijf	128	34

bron: Financiering MKB

Tabel 2 Financieringskengetallen voor het MKB naar sector, 2006

Bedrijfstak	Current ratio (in procenten)	Solvabiliteit (in procenten)
Industrie	157	21
Bouwnijverheid	163	25
Autosector	161	19
Groothandel	162	24
Detailhandel	178	23
Horeca	104	12
Transport	132	29
Zakelijke diensten (banken, verzekeraars)	154	23
Persoonlijke diensten	148	25
Totaal MKB	157	23

bron: Financiering MKB

- 2p **12** Op grond van welk gegeven uit tabel 1 zou het grootbedrijf bij een bank eerder een lager rentepercentage op een banklening kunnen bedingen dan het kleinbedrijf?

De voorraden worden op de balans gewaardeerd tegen de inkoopwaarde. In de detailhandel worden soms voorraden onder de inkoopwaarde verkocht.

- 1p **13** Noem een reden waarom in de detailhandel soms voorraden onder de inkoopwaarde verkocht worden.
- 2p **14** Welk gevolg heeft het onder de inkoopwaarde verkopen van voorraden voor de current ratio? Motiveer het antwoord.

Als maatstaf voor de liquiditeit wordt ook dikwijls de quick ratio gebruikt. De current ratio en de quick ratio kunnen, afhankelijk van de bedrijfstak, sterk van elkaar verschillen.

- 2p **15** Noem twee bedrijfstakken uit tabel 2 waarin de current ratio sterk afwijkt van de quick ratio. Verklaar het antwoord.

Opgave 4

Akkerman bv is een onderneming die zich onder andere bezighoudt met de fabricage van kartonnen verhuisdozen. De standaardkosten per 1.000 kartonnen verhuisdozen zijn:

materiaal: 40 kg à € 17,50 =	€	700,-
direct loon: 12 uur à € 45,- =	-	540,-
machinekosten: 12 uur à € 50,- =	-	<u>600,-</u>
standaardkosten	€	1.840,-

Voor de maand april 2008 bedroeg de begrote productie 45.000 verhuisdozen. Achteraf blijkt dat in april 2008 50.000 verhuisdozen zijn geproduceerd. Hiervoor was nodig:

- materiaal: 2.200 kg, waarvoor € 37.400,- is betaald;
- direct loon: 620 uur, waarvoor € 29.450,- is betaald;
- machinekosten: 600 uur, waarvan de kosten € 30.000,- zijn geweest.

- 2p **16** Bereken het nacalculatorische budgetresultaat over april 2008. Vermeld of er sprake is van een voordelig of nadelig resultaat.
- 2p **17** Bereken het efficiencyverschil op de materiaalkosten. Geef aan of er sprake is van een voordelig of nadelig verschil (*zie formuleblad*).
- 2p **18** Bereken het prijsverschil op de directe loonkosten. Geef aan of er sprake is van een voordelig of nadelig verschil (*zie formuleblad*).

Opgave 5

Bij deze opgave horen vijf informatiebronnen (de informatiebronnen 4 tot en met 8) en een uitwerkbijlage. In informatiebron 4 staat informatie over de soorten bevrachtingscontracten in de scheepsvaart. In informatiebron 5 staan gegevens over de markt waarin de Gas Pioneer wordt geëxploiteerd. In informatiebron 6 staan de criteria voor nieuwe investeringen van Aquinia bv. In informatiebron 7 staan gegevens over de financiering van de aankoop van de Gas Pioneer. In informatiebron 8 staan gegevens over de resultatenbegroting van de exploitatie van de Gas Pioneer.

Aquinia bv is een onderneming die particulieren de mogelijkheid biedt om deel te nemen in haar aandelenvermogen, dat geïnvesteed wordt in zeeschepen.

De belangrijkste kenmerken van deze investeringen van Aquinia zijn:

- Aquinia investeert in verschillende typen bestaande zeeschepen (van droge-ladingbultcarriers tot gastankers en van chemicaliëntankers tot offshore-vaartuigen).
- Aquinia verhuurt het schip via een zogenaamd bevrachtingscontract.

Aquinia heeft onder meer als doelstelling dat de winsten van jaar tot jaar niet sterk fluctueren.

- 2p **19** Waarom kiest Aquinia dan voor investeringen in verschillende typen zeeschepen?

In informatiebron 4 worden de verschillende bevrachtingscontracten in de scheepvaart beschreven.

- 2p **20** Met welk bevrachtingscontract zal Aquinia bovenstaande doelstelling het beste kunnen realiseren? Licht het antwoord toe door beide contracten op twee punten te vergelijken.

Aquinia heeft per 1 mei 2008 de mogelijkheid de 12 jaar oude gastanker Gas Pioneer (zie informatiebron 5) te kopen.

De directie van Aquinia heeft criteria opgesteld waaraan een eventuele nieuwe investering moet voldoen (zie informatiebron 6).

Ter financiering van de aankoop van de Gas Pioneer heeft Aquinia bij de Hollandsche Bank Unie (HBU) een aanvraag ingediend voor een hypothecaire lening aangevuld met een rekening-courantkrediet.

- 2p **21** Noem twee voordelen voor Aquinia om de financiering van de Gas Pioneer niet geheel met een hypothecaire lening, maar gedeeltelijk met een rekening-courantkrediet te financieren (zie informatiebron 7).

- 3p **22** Beoordeel of aan de in informatiebron 6 opgenomen criteria 1 en 2 wordt voldaan.

Voor de beoordeling van criterium 3 en 4 stelt Aquinia eerst een resultatenbegroting voor 2009, het eerste volledige kalenderjaar dat zij het schip Gas Pioneer in bezit heeft, op. Bij de berekening van de interestkosten van het rekening-courantkrediet gaat Aquinia, gezien de stijgende marktrente, uit van een gemiddeld interestpercentage vanaf 1 januari 2009 van 4,2 per jaar.

- 4p **23** Bereken welk bedrag Aquinia in 2009 in de resultatenbegroting (met betrekking tot de Gas Pioneer) moet opnemen met betrekking tot de interestkosten van het vreemde vermogen als Aquinia het door HBU verstrekte vermogen per 1 mei 2008 opneemt.
- 3p **24** Bereken voor 2009 de begrote winst na belasting (met betrekking tot de Gas Pioneer) door op de uitwerkbijlage de resultatenbegroting in te vullen (zie informatiebron 8).
- 2p **25** Bereken met welk bedrag de begrote winst na belasting (met betrekking tot de Gas Pioneer) vanaf 1 januari 2010 jaarlijks toeneemt door de aflossing op de hypothecaire lening.

Aquinia heeft met behulp van onder andere de voorafgaande uitkomsten de volgende cashflows met betrekking tot de investering in de Gas Pioneer berekend:

jaar	cashflow (in euro's)	gecumuleerde cashflow (in euro's)
2008	334.925,00	334.925,00
2009	507.500,00	842.425,00
2010	518.018,75	1.360.443,75
2011	528.537,50	1.888.981,25
2012	539.056,25	2.428.037,50
2013	549.575,00	2.977.612,50

Opmerking:

- de cashflows zijn exclusief de schrootwaarde van de Gas Pioneer
- de cashflows komen gelijkmatig over het jaar binnen

- 2p **26** Beoordeel of de terugverdientijd van de investering in de Gas Pioneer voldoet aan het in informatiebron 6 opgenomen criterium 3.
- 3p **27** Beoordeel of Aquinia besluit het schip de Gas Pioneer te kopen door na te gaan of aan elk van de vier criteria wordt voldaan.

Opgave 6

Playstation 3 schaars artikel

AMSTERDAM- De kans is klein dat gamesliefhebbers eind volgende week zonder reservering een Playstation 3 (PS3) kunnen bemachtigen. Sony beschikt in de Benelux over 50.000 exemplaren van deze nieuwe spelcomputer. Ongeveer 44.000 daarvan zijn al gereserveerd bij winkelketens, zei productmanager Bernard Groeneveld van het Japanse elektronicaconcern donderdag.

Sony brengt de PS3, die de strijd aangaat met de Xbox 360 van Microsoft en de Wii van Nintendo volgende week vrijdag op de Europese markt. Er zijn ongeveer een miljoen stuks PS3 beschikbaar. Het concern legde de console al in november vorig jaar in winkels in de Verenigde Staten en Japan. De Europese versie moest worden uitgesteld, omdat er door productieproblemen te weinig spelcomputers voorhanden waren.

Sony brengt in Europa voorlopig alleen de dure versie van de PS3 op de markt. Deze console kost € 599,- en is daarmee veel duurder dan de Xbox 360 en de Wii. In het Sony apparaat is echter een Blue-rayspeler ingebouwd, waarmee films haarscherp zijn te zien op een plat beeldscherm. Sony hoopt met de PS3 een doorbraak van Blue-ray te bewerkstelligen.

bron, De Telegraaf, 15 maart 2007(gewijzigd)

- 1p **28** In welke fase van de levenscyclus van een product bevond de Playstation 3 van Sony zich volgens het artikel, eind maart 2007 in de Benelux?
- 1p **29** Van welk soort merk is er sprake bij de Sony Playstation 3?
- 2p **30** Door welke twee omstandigheden kon Sony de afroomprijspolitiek bij de Playstation 3 succesvol toepassen in 2007?

Opgave 7

Het saldo van de spaarrekening van mevrouw Vriend is op 1 januari 2002 bij de invoering van de euro omgezet van guldens in euro's. Op 1 januari 2008 wordt op deze spaarrekening de interest over het afgelopen jaar, zijnde € 676,18 bijgeschreven. De bank vergoedt op de spaarrekening 3,75% samengestelde interest per jaar. Er zijn geen tussentijdse opnamen en stortingen geweest en het rentepercentage bleef ongewijzigd.

- 2p **31** Bereken het bedrag in euro's dat op 1 januari 2008 op de spaarrekening stond (*zie formuleblad*).
- 2p **32** Bereken de gekweekte interest van 1 januari 2002 tot en met 31 december 2007.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.